

اداره مخصوصه

درسعادتده ياب على جوارنده

محل اداره :

مُشَارِقَةُ

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمنه موافق آثار جديده مع المنوئيه

قبول اولنور

درج ابدلهين آثار اعاده اولنور

دين، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتدن و سياسياتدن وبالخاصه كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و شئون اسلاميه دن
بحث ايدر و هفته ده بردفعه نشر اولنور.

درسعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

قيرله دن مقوا بورو ايله كوندربليرسه سنوى
۲۰ غروش فضله آلنير

صاحب و مؤسلى :

ابوالعلا زين العابدين — ح. اشرف اديب

آبونه بدلى

سنه لى ۸۰
التى آيلنى ۴۰
غروش ۲۰

هر طرف ايجون

وارد . متلاً : میکن [مکان] ، تعجیم [تعظیم] ، ایلت [غفلت] ، موکامال [مکمل] ، الام طابرق [عالم تفرق] ، واقب [واقف] ، کده [قاعده] وسائرہ کی .

اگر قیرغیزلرک صحراوی اولسی وعالم مدنیتدن اوزاق بولنملری نظر ملاحظه یه آنجه بوقومک اسکی زماندرده مدنی برقومه یقین محللرده بولندقداری معلوم اولور . اوزبکلرک بقیه سی طاشکند شهری جوارنده اولبورلر . دیک که قیرغیزلرده ومحللره یقین بولنشلرده لسانلری منحر ف اوله رق کلمات عربیه اورادن قاریشدیرمشلر . بشقه وجهله قاریشمقه برسبب یوقدر . قیرغیز لساننه قاریشمش کلمات عربیه یی تاتار طلبه لرینک تأثیرینه حل ایتک اوله ماز . زیرا بوکلمات تاتار لساننده مستعمل دکدر . بونکله برابر قیرغیزلر ایچنه دوشمش مناللرک اکثری لسان عربی یه واقف دکدرلر . آنلر صحراوی بیوک برقومک لساننه تأثیر ایدر درجه ده قوتی حائر اولمامشلردر . حالا بزکوریوزکه قیرغیز ایچنه دوشمش بر تاتار طلبه سی برسنه کچر کچمز شودرجه قیرغیزلاشیورکه تکلمنده قیرغیزدن برفرقی ارله ماز .

سیریالی : ولی الله انوری مابعدی وار

روسیه مسلمانلری

مابعد

تاتارلر :

مکتب ومدرسه لرک اصلاحی ایچون درس کتابلرینک ده دیکشمه سی لازم کلدیکندن طبعی بوتجددات مدنیه نک ادبیاتمزه ده بیوک تأثیری اولدی . مکتبلرده چوچقلری قولایجه اوقوتق ویازدیره بیامک ایچون اصول تعلیم وتربیه یه موافق اوله رق ترتیب ایدیلمش الفبا وقرائت کتابلری لازم اولدیغندن ایلک آدیم الفبالردن باشلادی . ایکی اوج سنه ظرفنده اوج درت اصوله الفبالر ظهور ایتدیکی کبی قرائت ، علم حال ، حساب ، جغرافیا کتابلری ده وقتنده یتشدی . الفبالرده اصول صوتی قبول ایدیلدیکی کبی ، علم حال کتابلرنده ده اصول تدریجی اختیاراولنوب تاتارجه هرکسک اکلایه بیله جکی لسانده برقاج علم حال مبدانه قونولدی . قرائت ایچونده تاتار دیلنده کوزل کوزل اثرلر نشر ایدیلدی .

اصلاح مکتبلر مزمه منحصر اولمایوب مدرسه لریمزه ده طوقوندیغندن ، طبیعی مدرسه درسلی ایچونده کتابلر حاضر لانه یه باشلادی . اولاً صرف عربی یی فارسجه تعلیم ایتک اصولی قالدیریلدی ، تاتارجه صرف کتابلری میدانده کتیریلدی ، وصره سیله نحو عربی ایچونده

حق الفبایی بیلیمین برتاتار اولسه ده قیرغیزلر آکاینه «منلاکا» دیلر . بوخطاب تاتارلر حقنده عادت حکمنه کیرمشدر .

قیرغیزلر تاتارلرله قرابت جنسیه دعواسی ایدیورلر . بوایسه هرایکی قومک اصلی اوزبک اولدیغنددر . قیرغیزلرک اصلی اوزبک اولدیغنده شسه یوقدر . قیرغیزلرده برسوز وار : « اوزبک اوز آغام صارة صاد اغام » [اوزبک اوز قرده شم اما صارة بنم صدقم ایچون ویریلسون .]

قیرغیزلر ترکستانی شهر اهاالسی ، عموماً تاجیکلری «صارة» دیه تعبیر ایدیورلر ؛ اوزبکلری قرداش طانیورلر . آما ترکستانلری اجنبی طانیورلر . حالا ترکستان طرفلرنده اولان اوزبکلرک برقسمی زراع اولسه ده برقسمی حیوان بسله مکله نعیش ایدرک عشیرت حالده یشایورلر .

اوزبکلرله قیرغیزلر آره سنده بیوک مناسبتلردن بری ، هرایکی قومده قادین وقیزلرک غیر مستوره اوله لریدر .

اوزبک ترکلری خالص اسکی جاغاتای ترکلری اولادندر . بوتقدیرده قیرغیزلرکده فی الاصل اولاد جاغاتایدن اولدقلری ظاهر اولوب خالص ترک اوغلی ترک درلر . بوتقدیرده قیرغیزلر عثمانلی ترکلرینک اسکی قرده شبدرلر . لکن مع التأسف بوقرده شلق اونودلش ، آواده اولان قرابت جنسیه رابطه سی قطع ایدلمشدر . قیرغیزلرک لسانی ترک لساننک قباحه سیدر . لکن قیرغیز لسانی قبا اولمقله برابر تاتار لساننه نظراً زنکیندر . قیرغیزلرده تاتار لساننده اولمایان سوزلر چوقدر .

قیرغیزلر سوزده غایت ارسته برقومدر . بونک باشلیجه سبی ، قیرغیزلرک لاقیردی یه غاینله مراقلی اولمالریدر . قیرغیزلر عمومیتله لاقیردی مفتونیدرلر . ایکی قیرغیز بر آرایه کلسه لاقیردیسنی بر دقیقه فوت ایتمز .

قیرغیزلر بادیلک برقوم اولدقلرندن مصاحبه لری ، مکالمه لری عمومی درجه ده اولوب خیمه لرنده اولدقلری مدته اورایه قیرغیزلر جمع اولورلر ؛ مصاحبه لری ، مکالمه لری غایت دقتله دیکلیورلر .

اگر برقبیله یه براوه خارجدن براوکلورسه قیرغیزلر اورایه طوبلانیرلر ، اوزاتدن کوردیکنی ، ایشندیکی ، بیلدیکنی صورارلر . بری صوردینی زمان دیکرلری دیکرلر .

قیرغیزلر قوه نطقیه صاحبی اولانلری « چیچک » تعبیر ایدرلر . چیچک صنعتی آنلرده بک معتبر اولوب قیرغیزلر آره سنده چیچکلره اعتبار بک بیوکدر . عصرلرجه مقدم کچمش چیچکلرک تاریخلری ، ترجمه حاللری قیرغیزلر اکثریتله شفاهی اوله رق سویلیورلر ، بیایورلر . قیرغیزلرک لساننه قاریشمش بک چوق منحر ف کلمات عربیه

درس کتابلری یازدیغی کبی ، منطقه وعقبانده عائد اثرلرده کندلی
لسانمزدده ظهور ایتمه یه باشلادی .

واقما بو کتابلرک صولک اصول تربیه یه تمامیه موافق اوله رق
یازیلیمش دیه ادعا ایدیه من . فقط اولکی قرون وسطی اصوللرینه
نسبه بیک درجه ای ایدی . بونک ایچون ممکن مرتبه امور اصلاحی
قولایلشدیردی . مع مافیه شیمدی بونلرده کافی کلیور ؛ کوندن کونه
یکی اثرلر ، یکی قرائتلر نشر اولنیور ، یکی اصوللر تطبیق اولونیور .
شیمدیکی حالده بو حرکت دهها تمام اولمامشدر . تمام اولمی ایچونده
دهها خیلی برزمان دوام ایده چکی اکلایلیور .

مکتب تربیه سی کورن چوققلره ، مکتب خارجنده معلوماتلری
کنیشلمک ایچون فنی ، علمی ، ادبی کتابلرده احتیاج حس ایدیلدی .
یاواش یاواش فنی رساله لر و حیاتلری مصور حکایه لر کوروایه
باشلادی . رساله لر من تنویر افکاره خیلی خدمت ایتدیلر . هیئت ،
طبقات الاض ، حیوانات ، نباتات کبی قلمی غایت ساده و آجیق
یازهرق قارئلرک عالم حقنده و یاشادقلری محیط حقنده بر فکر فنی
حاصل ایتملرینه چوق یاردم ایتدیلر .

بو کوچک رساله لر ، کتابلرله اها لیمزک قفاسنه صوقولان دوغرو
فکرلر قارئلر مزدده بر حرکت حصوله کتیردی . کندمزک ، محیطک
نه اولدیغی و مدنیته نه درجه ده اولدیغمز کوسترمک و اصلاحه
هانکی جهتنده باشلامق لازم کلدیکنی تعیین ایتک ایجاب ایتدی .
بناء علیه احوال اقتصادی ، اجتماعی و مدنی مزنی تنقید و تقدیر ایدر
اثرلر میدان کلدی .

بونک اوزرینه مسئله کنیشلیدی . دهها واسع مقیاسده چالشمق
لازم کلدی . بو مسئله لری اوفاق اوفاق رساله لر حله کفایت ایتدی ،
بیوک غزته لر و رساله مو قوتلر نشرینه احتیاج حاصل اولدی .
وبونلری میدانه کنیرمک ایچون تشبیردهده بولونلیدی .

فقط روس حکومتک او وقتدکی سیاستی بزی مطلقا روسلشدیرمق
ایدی . کسدی دیلمزده کتابلر ، رساله لر ، غزته لر نشر ایتک ایسه
اوفکر ایچون برسدانع ایدی . بونک ایچون بونشریاتی منع خصوصانه
نه یایم . نه قدر مانعلر چقارمق لازم کلدیسه یایمقین . چیقارمقدن
کری قالمادی . قزانه درت بش آدم طرفدن غزته نشرینه اذن
ایسته یلیدی . هیچ برینه سبب بیان ایدیلیمیه رک رد اولوندی .

او وقتلر روسیه ده سانسور وار ایدی . واسلام کتابلرینه مخصوص
سانسورده تاپترسبورغده ایدی ؛ اوزمان بر رساله نشر ایتک ایچون
بترسبورغه مراجعته مجبور ایدیلر و آیلرله ، ییلرله ائندکدن صوکر
کتابک اک کوزلر لر قیرمزنی مرکبله چیزیلرک بتون قیمت ادبیه
وفیه سی بوزلمش اولدیغی حالده رخصت ویریلیدی .

روس حکومت مستبده سنک مدنیت عالمنده کی بو حرکتی هر نه قدر

حقسز اولسه ده واهالیمزک قلبی نه قدر جرحه دار ایتسه ده ؛ او حکومت
مستبده ایله آجیقندن آجیغه مصادمه یایمه یه و کندمزک شو حقوق مدنیه .
مزنی محافظه ایچون چکیشمه یه قوتمز اولمدیندن طبیعی سکوت ایتمه یه
وفرصت بکله مکه مجبور ایدک .

غزته لر نشرینه رخصت ویرلیمکه ، کتابلر ایچون بیوک مانعلر
جیقارملقله برابر بزینه مایوس اولمایه رق اللرمزدن قلملریمزنی بر اقدق .
حکومتک تعقیب ایتدیکی سیاست حقنده سکوت ایتمه یه مجبور اولدیغمزدن
بتون قوتمزنی کندلی احوال مزنی تنقیده چویردک . بو سایه ده اون
اون ایکی سنه ظرفده بر چوق اثرلر وجود بولدی ، فکرلر اولدقجه
بارلادی و یوکسلدی . بونعالی افکار سایه سنده حیات مدنیه و سیاسی
حقنده یکی فکرلر دوغمه یه ، انتشار ایتمه یه و شو فکرلرک اطرافده
اوفاق اوفاق فرقلر طویلانمه یه باشلادی . تاتار ملتک استقبالی حقنده
یالکیز مکتبلرده ، مدرسه لرده دکر ، چاپخانه لرده ، مغازه لرده بیله
محاکمه لر ایدیلیمه یه باشلادی . دوشونجه لر کنیشلیدی . محاکمه ک دأردسی
یبودی . مسئله لر چوغالیدی .

قرون وسطی فکرله طولان قفاله احوال مزک اصلاحی طریقنی
ماضی دن اوزله میه و مسئله نک حانی ماضیدن بکله میه باشلادیلر .
بونلرک فکرنجه اقتصادی و سیاسی حقوقدن محرومیت مزک سبی اسکی
حال عطالتی بر اقوب اصلاح و فعالیت طریقه سلوک ایتک و اونلرک
سوزلرینه التفات ایتیه رک مکتبلر ، مدرسه لری اصلاحه قالقشماق ایمش .
بونک ایچون بونلر اهالی یه نصیحتلرده بولنه رق اسکی بر اقیلا بوللره
عودت ایتدیرمکه چالیشدیلر . تاریخ ایسه ماضیه طوغرو حرکت
ایده مدیکندن طبیعی بوسوزلر تاثیرمنز قالدی . افکار منوره اربابی
احوال مرک فالعنک سبیلرنی اها لیمزک جهالتی و مکتب ، مدرسه لر مزک
آزانی ، ادبیات مزک فقرلکی اولدیغنی سویلیه رک قومشو اقوامدن عبرت
آله رق اهالی بی چالشمیه دعوت ایتدیلر .

بویکی فرقه آراسنده منازعه اوزادی . اها لیمزده بویکی فرقه یه
آیرلیدی . مصادمه کیشلیدی . « اسکی لرله یکی لر منازعه سی » بتون
تاتار حیاتنی طولدوردی . یکیلرک اسکیلره غلبه چالنه باشلادی صره لرده
ایدی . روس - ژاپون محاربه سی و روسیه اختلالی ظهور ایتدی . بو
مسئله بی حل ایتدی . سکدر مغلوب اولدی . یکیلر بیوک فرقه
اوله رق میدان ایتدیلر . وضعتلر دکیشدی . اولاهجوم ایدیلر شیمدی
کندیلرنی محافظه یه مجبور قالدیلر . بتون حیاتمز صاریلیدی . بر چوق
مسئله لر اورتیه قونه رق قطعی صورتده جوابلر سورولمه یه باشلادی .

قزانی عیاض

صوکی وار